

Sámi allaskuvla

Sámi University of Applied Sciences

KURSPLAN

Lärare i en mångfaldig skola och ett mångfaldigt
samhälle.

Pedagogik och elevkunskap.

7,5 hp

	Lärare i en mångfaldig skola och ett mångfaldigt samhälle. Pedagogik och elevkunskap.
Namn	Sámegillii: Oahpaheaddji mánggabealat skuvllas ja servodagas. Pedagogihkka ja oahppimáhttu. På norsk: Læreren i en mangfoldig skole og et mangfoldig samfunn. Pedagogikk og elevkunnskap. In English: Teacher in multiple school and society. The Subject of Pedagogy and pupil knowledge. Suomeksi: Opettaja moninaisessa koulussa ja yhteiskunnassa. Pedagogiikka ja oppilaantuntemus.
Ämneskod och kursnivå	PED 170 - 1. syklus
Typ av kurs	Uppdragsutbildning för personer som undervisar i samiska.
Omfattning	7,5 högskolepoäng.
Kursens genomförande	Kursen genomförs på distans med en samlingsträff och en gruppträff, all annan undervisning sker via en internetbaserad kursplattform. Träffarna sker på lokala lärcenter i Sverige.
Antagningskrav	Förutsättningen för deltagande är att den deltagande läraren är anställd (heltid eller deltid) av en skolhuvudman (Sameskolstyrelsen, kommun eller skolans styrelse om det är en fristående skola) i Sverige som har godkänt deltagandet. Det gäller både personer som är legitimerade lärare, men saknar behörighet i samiska, och personer som saknar lärarutbildning, men har kunskaper i samiska. Grundläggande behörighet krävs för all utbildning på universitet. Saknar du formell behörighet till en utbildning kan du ändå ha möjlighet att komma in genom så kallad reell kompetens. Har du kanske jobbat länge eller gått någon annan utbildning kan vi pröva om det räcker för att du ska bli behörig.
Undervisningsspråk	Svenska.
Kursinnehåll	Kursens övergripande syfte att deltagaren ska stärka och fördjupa sin lärarkompetens som lärare i samiska. Innehållet i kursen är både teoretiskt och praktiskt med en tydlig koppling till läroplanen och kursplanen i samiska. Kurserna har en stark didaktisk inriktning, det vill säga en inriktning mot ämnesteori, ämnesdidaktik och generella lärarkompetenser för lärare som undervisar i samiska. Innehållet i kursen diskuteras genomgående utifrån deltagarnas egna kunskaper och beprövade erfarenheter i den egna lärarverksamheten. Vikten av att hålla sig uppdaterad vad gäller aktuell forskning kring undervisning i samiska kopplas till betydelsen av detta för det faktiska klassrumarbetet. Kursen består av en introduktion till samerna som urfolk och hur det mångfaldiga samhället påverkar lärarens och skolans roll. Detta görs med fokus på de samiska språken och det nationella styrdokumentet. Praktiska och teoretiska kunskaperna om flerspråkighet och undervisning, samt språkets betydelse för förståelsen av omvärlden och den egna identiteten studeras och diskuteras utifrån aktuell forskning där kulturell mångfald och genus tas upp. Ett ämnesdidaktiskt perspektiv utvecklas genom att deltagarna tar del av aktuell forskning kring

	<p>inkluderande förhållningssätt som behandlar elevcentrerat undervisningsperspektiv, estetiska och kreativa läroprocesser, natur och närsamhälle som lärmiljö, ämnesövergripande undervisning och samverkan mellan hem och skola. Genom att pröva på olika undervisningsmetoder, inklusive digitala resurser och verktyg i undervisningen får deltagaren kunskaper om hur alla elevers behov kan mötas. Likaså diskuteras planläggning, genomförande och utvärdering av undervisning samt frågor om bedömning för lärande. Detta för att ge möjligheter att främja elevers lärande och synliggöra lärandet.</p> <p>Deltagarna får kunskaper om hur de kan skapa ett inkluderande förhållningssätt i sin undervisning som är baserat på en positiv syn på språklig och kulturell mångfald och möter alla elevers olika behov. Hur lärare och skola kan arbeta för att stärka samiskan diskuteras utifrån konkreta situationer som kopplas till teorier om flerspråkighet.</p>
Kursmål	<p>Efter genomgången kurs ska studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> - ha fått fördjupat kunskap om samerna som urfolk samt kunskap om hur det mångfaldiga samhället påverkar lärarens roll och skolan - ha fått fördjupad förståelse om flerspråkighet samt kunskap om hur språket är kopplat till sociala och kulturella aspekter - ha fått insikter om aktuell forskning om flerspråkighet och identitet - ha fått kunskap om och förmåga att använda olika undervisningsmetoder och arbetssätt, samt kunna använda olika undervisningsmiljöer - ha fått kunskap och förmåga att ta hänsyn till den enskilda elevens behov och nyttja samverkan med hem och närmiljö för att stötta elevernas lärande och utveckling - ☐ visa förmåga att utifrån olika styrdokument planera, genomföra och utvärdera samiskundervisningen med syfte att stimulera varje elevs lärande och utveckling i ämnet
Undervisningsformer och genomförande av kursen	<p>Kursen genomförs på distans med en samlingsträff och en gruppträff, all annan undervisning sker via en internetbaserad kursplattform. Träffarna sker på lokala lärcenter i Sverige och möjlighet finns att delta via internet. Deltagarna förväntas delta aktivt både enskilt och i grupp med nätbaserad kommunikation. Förutom inläsning av kurslitteratur innefattar detta arbete även kursuppgifter som baseras på litteraturstudier och på deltagarnas egna erfarenheter och iakttagelser ur arbetslivet. Uppgifterna redovisas muntligt och skriftligt.</p>
Arbetskrav innan examen	<p>Deltagarna förväntas delta aktivt både enskilt och i grupp med nätbaserad kommunikation. Förutom inläsning av kurslitteratur innefattar detta arbete även kursuppgift i form av ett projekt som baseras på litteraturstudier och på deltagarnas egna erfarenheter och iakttagelser ur arbetslivet. Uppgiften redovisas muntligt.</p>
Examen och bedömning	<p>Ett individuellt skriftligt inlämningsarbete kopplat till kursuppgift och relevanta teman för kursen. Inlämningsuppgiften ska bestå av en teoretisk och praktisk projektdel och strukturen för inlämningsuppgiften är projektrapport.</p> <p>Examen redovisas i form av godkänd/inte godkänd.</p>
Omexamen	<p>Ny eksamen genomförs utifrån exemensregler vid Samisk högskola.</p>

Är det möjligt att ta ämnet i privat regi?	Det är inte möjligt att ta ämnet i privat regi.
Kvalitetssäkring	<p>Kursutvärdering sker fortlöpande under kursens gång och utifrån olika perspektiv i relation till kursens mål och tanke på kursens kvalitet. Deltagarnas helhetsupplevelse av kursens måluppfyllelse diskuteras samt utvärderas genom en skriftlig enkät vid kursens avslutning. Utvärderingen ska ge undervisande lärare möjlighet att reflektera över sin egen utveckling i förhållande till de förväntade målen som presenteras i kursplanen samt hur dessa kan relateras till den egna yrkesverksamhetens utveckling. Utvärdering och dess innehållsliga återkoppling ska betraktas som en del av kursens genomförande. Utvärderingsresultatet delges deltagarna och uppdragsgivaren samt ingår som underlag för vidareutveckling av kursen.</p> <p>Sámi allaskuvla utvärderar genomförandet av kursen utifrån ett kvalitetssäkringssystem och studenterna utvärderar kursutbudet och kurskvaliteten. På studentnivå utvärderas kursen vid avslutning av kursen. På institutionsnivå utvärderas kursen utifrån studentutvärderingar, och olika rapporter såsom examensrapporter och sensorrapporter.</p>
<p>Kurslitteratur (ca 750 sidor)</p> <p>Kurslärare kan tillsammans med studenterna byta ut enstaka artiklar/sidor mot mer aktuellt material</p>	<p>Undervisningsmetoder (gäller även för SAM 601, SAM602 och SAM603)</p> <p>Tornberg, Ulrika 1997: <i>Språkdiradik</i>. Kap.1-5. Malmö: Gleerup. (250 s.) 11-97.</p> <p>Gjosund, Peik, Huseby Roar & Røys, Helge 2007: <i>Didaktikk i skolen</i>. Cappelen Damm. 81-158.</p> <p>Pedagogik</p> <p>Balto, Asta. M., and Østmo, Liv 2012: Multicultural Studies from a Sámi Perspective – Bridging Traditions and Challenges in an Indigenous Setting. <i>Issues in Educational Research, Special Issue in Intercultural and Critical Education</i> 22, no. 1/2012. 1-17.</p> <p>alt. Mánngakultuvrralašvuoda oahpu sámáidahttin Sámi allaskuvllas – <i>Sámi dædalaš áigečála</i> 1–2/2009. <https://site.uit.no/aigecala/sda-1-2-2009_balto-ja-ostmo/> (15.5.2020) 25–45.</p> <p>Eriksen, Edel & Sara, Anni 1996: Å ta språket tilbake – Begrunnet forslag til kursplan i samisk for voksne/Váldit giela ruovttoluotta. čilgejuvvon evttohus rávisolbmuid sámegiela kursaplánii. - Todal, Jon&Pope, Martin (red.): <i>Vág á snakke – Kommunikativ metode i samiskopplæringen/Duostta hupmat gulaballanvuohki sámegielaohpabusas</i>. Guovdageaidnu:Sámi oahpahasráđđi. 83-88.</p> <p>Jannok Nutti, Ylva 2015. En betraktelse över samisk skolutveckling. I: K. Huuva och E. Blind (red.). <i>När jag var åtta år lämnade jag mitt hem och jag har ännu inte kommit tillbaka: minnesbilder från samernas skoltid</i>. Stockholm: Verbum AB. 222-236.</p>

Jannok Nutti, Ylva 2008: Utedagar som ett pedagogiskt verktyg. I: A. Ahonen, E. Alerby, O. M. Johansen, I. Ryzhkova, E. Sohlman och H. Villanen (red.). *Barns trivsel i nord*. Oslo: Gyldendal akademisk. 189-196.

Keskitalo, Pigga & Määttä, Kaarina 2011: *Sámi pedagogihka iešvuodat / Saamelaispedagogiikan perusteet / The Basics of Sámi Pedagogy / Grunderna i samisk pedagogik*. Rovaniemi: Lapland University Press / Lapin yliopistokustannus. 91-111.

Nutti, Laila Aleksandersen 2020: Samiske verdier og tradisjoner- i en fremtidsrettet barnehagehverdag - Šluvgit, goikadit ja bilgádit suinniid – Grindheim, Liv Torunn & Geir Aaserud (doaimm.): *Barnehagelæreren-en verdibygger*. Bergen: Fagbokforlaget. 70-88.

Omnia, Lotta 2013. *Ung same i Sverige – livsvilkor, sjähvärdering och hälsa*. Umeå universitet. Institution för klinisk vetenskap Psykiatri. <<http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:585920/FULLTEXT01>> (15.5.2020). 8-14, 28-46.

Sara, M. N. 2004: Tradisjonell samisk kunnskap i grunnskolen alt. Árbevirolaš sámi dieđut ja máhtut sámi vuodđoskuvllas: V. Hirvonen (red.). *Samisk skole i plan og praksis: hvordan møte utfordringene i L97S? – evaluering av reform 97 alt Sámi skuvla plánain ja praktihkas – Mo dustet O97S hástalusaid? – Reformma 97 evalueren*. Guovdageaidnu, Kárašjohka, Oslo: Čállid Lágádus, Sámi allaskuvla og Forskningsrådet. 114-130. alt. 121-138.

Triumpf, Rauna 2011: Small stories: A guide to learning and teaching Sámi arts and crafts – *WINHEC journal No1: Indigenous Research: Elders & knowledgeable others in higher education*. Sámi allaskuvla <https://journals.uvic.ca/index.php/winhec/article/view/18623> 77-86. alt. Triumpf, Rauna (2009): Muitalusažat láidestit duodjeoahppamii ja – oahpaheapmái.- Sámis 5/2009. Sámi Čálakultuvrralaš áigečála. Kárašjohka: ČállidLágádus. <http://www.samifaga.org/govat/doc/samis5.pdf> (04.05.2020). 6-11.

Språk och språkundervisning

Arctic Council 2019: *Arctic Indigenous languages*. Indigenous Peoples' Secretariat. <https://www.arcticpeoples.com/arctic-languages#sagastallamin> (15.5.2020).

Council of Europe: *Common European Framework of Reference for Languages – Learning, teaching, assessment* <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680459f97> (15.5.2020). 24-29, 43-46.

Høyer, Jorun 2008: På vei mot tospråklighet – fra erkjennelse av grenser til fokus på muligheter. Andreassen, Lars Magne (red): *Valjesvuobta – Mangfold – Bårjäs Drag/ Ájluokta: Árran –julevsáme guovdásj*. 59-65.

	<p>Johansen, Inger 2008: Så du tru du kan snakke samisk? – Om sperrer og språkleg privat eigedom i samiske språksamfunn. – Andreassen, Lars Magne (red): <i>Valjesvuohka – Mangfold – Bårjås Drag/Ájluokta: Árran –julevsáme guovdásj.</i> 51-58.</p> <p>Juuso, Jane 2009: <i>Tar språket mitt tilbake/ Válddán giellan ruovttoluotta.</i> Vuonnabahta: Isak Saba guovddáš. 8-53.</p> <p>Magga, Ole Henrik 2004: Samisk som første språk i skolen alt. Sámegeiella vuosttašgiellan vuoddoskuvllas – Hirvonen, Vuokko: <i>Samisk skole i plan og praksis: hvordan møte utfordringene i L97S? – Evaluering av reform 97 alt. Sámi skuvla plánain ja praktihkas Mo dustet O97S hástalusaid? Reforpma 97 evalueren.</i> Kárašjohka: ČálliidLágadus. 50-79 alt. 54-86.</p> <p>Mikkelsen, Anne Kalstad 1996: Barna fra fjordene-Styrking av samisk språk gjennom barnehagen/Vuotnagáttiid mánát Sámegeiela nannen mánádigárddi bokte. - Todal, Jon&Pope, Martin (red.): <i>Vág å snakke – Kommunikativ metode i samiskopplæringen/ Duostta hupmat gulahallanvuohki sámegeielaohpahas.</i> Guovdageaidnu: Sámi oahpahusráddi. 49-68.</p> <p>Skolverket: <i>Europeisk språkportfolio – Lærerhandledning –</i> https://www.skolverket.se/download/18.266e4aa5171bb85dcd82ab/1588156035724/Europeiska-sprakportfolion-lararhandledning.pdf (15.5.2020). (38 s)</p> <p>Skutnabb-Kangas, Tove & Luisa Maffi & David Harmon: <i>Sharing a world of difference The earth's linguistic, cultural, and biological diversity.</i> UNESCO.WWF. Terralingua. https://terralingua.org/wp-content/uploads/2018/09/sharing-a-world-of-difference_english.pdf (15.5.2020). (55 s.)</p> <p>Todal, Jon 2013: Språkleg vitalisering – faktorar som vi ikkje skriv om – Bull, Tove/Kusmenko, Jurij/Rießler, Michael (red): <i>Språk og språkforhold i Sápmi.</i> Berlin: Nordeuropa-Institut, 2007 Berlinger beiträpe zur skandianvistikurl BD.11. < https://edoc.huberlin.de/bitstream/handle/18452/2555/todal.pdf?sequence=1 > (15.5.2020). 201-209.</p> <p>Todal, Jon (2007): <i>Samisk språk i Svabken Sijte – Sørsamisk vitalisering gjennom barnebage og skule –</i> Diedut nr. 1 2007. Guovdageaidnu: Sámi instituhtta. 19-137.</p> <p>Todal, Jon (1996): Cymbrus Sápmái Guovttegielalaš oahpaheapmi organiserema birra Walesas. - Todal, Jon & Pope, Martin (red.): <i>Vág å snakke – Kommunikativ metode i samiskopplæringen/ Duostta hupmat gulahallanvuohki sámegeielaohpahas.</i> Guovdageaidnu: Sámi oahpahusráddi. 107-121.</p>
Referenslitteratur	<p>Balto, Asta 1997: <i>Samisk barneoppdragelse i endring.</i> alt. <i>Sámi mánáidbajásgeassin nuppastuvvá.</i> Oslo: Ad Notam Gyldendal.</p> <p>Balto, Asta M. 2006: Traditional Sámi Child-rearing in Transition</p>

Shaping a New Pedagogical Platform. *AlterNative: An International Journal of Indigenous Scholarship*.

Balto, Asta M. & Kuhmunen Gudrun 2015: *Máhtttábit iežamet ja earáid! – Sámi iešmearrideapmái, nášuvndahuksemmi ja jodiheapmái / Máhtttábit - Omskola dem och oss! -samisk självbestämmande och samiskt ledarskap/ Máhtttábit – Re-educate them and us! – Sámi self-determination, nation -guiding and leadership*. Kárášjohka: ČállidLágádus.

Boine, Else Målfrid – Merete Saus 2012: *Samiske fedres oppdragelsestrategier*. Tromsø: Regional Center for Child and Youth Mental Health and Child Welfare. Faculty of Health Science. <http://uit.no/Content/321417/Art%20Boine%20og%20Saus%20%282%29.pdf> (15.5.2020). (18 s.)

Goldstein-Kyaga, Karin, Boström, Maria, och Hübinette, Tobias 2012: *Den interkulturella blicken i pedagogik: inte bara goda föresatser*. Huddinge: Södertörns högskolan.

Hirvonen, Vuokko 2004: Teachers' pedagogical thinking and the realization of the school reforms. *Sámi Culture and the School - Reflections by Sámi Teachers and the Realization of the Sámi School. An Evaluation Study of Reform 97*, alt. Oahpaheaddjiid pedagogalaš jurddašeapmi ja skuvlaođastusaid ollašuttin - *Mo sámáidabbttit skuvlla? – Sámi oahpaheaddjiid oainnut ja sámáid skuvlla ollašuttin -Reform 97 evalueren*. Kautokeino, Karasjok, Oslo: Čállid Lágádus, Sámi allaskuvla og Forskningsrådet. 99-115

Lahdenperä, Pirji och Lorentz, Hans (2010). *Möten i mångfaldens skola: Interkulturella arbetsformer och nya pedagogiska utmaningar*. Lund: Studentlitteratur.

Marainen, Johannes 2016: Jag – En same i det svenska samhället. I: E. Westergren och H. Åhl. *Mer än ett språk - En antologi om flerspråkigheten i norra Sverige*, Lund: Studentlitteratur. 22-30.

Nergård, Jens-Ivar 2006: *Det samiske kulturlandskapet - Den levende erfaring: En studie i samisk kunnskapstradisjon*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. 20-24

Nergård, Vegard 2005: *Slekt og rituell slektskap i samiske samfunn Innspill til en psykodynamisk forståelse av sosialisering*. Oslo: Universitetet i Oslo. 185-203.

Nystad, Kristine & Anna Rita Spein & Benedicte Ingstad 2014: Community resilience factors among indigenous Sámi adolescents: A qualitative study in Northern Norway. *Transcultural Psychiatry Vol. 51*. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1363461514532511> (15.5.2020). 651-672.

Svonni, Mikael 2007: Det tveeggade skolsystemet. Undervisningen av samernas barn i Sverige under 1900-talet fram till 1980. I: Eva Westergren & Hans Åhl (red.). *Mer än ett språk: antologi om flerspråkigheten i norra Sverige*. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. 94-123.

	<p>Wedin, Åsa och Nigel, Musk 2010: <i>Flerspråkighet, identitet och lärande: skola i ett föränderligt samhälle</i>. Lund: Studentlitteratur. (275 s)</p> <p>Øzerk, Kamil 2008: Interkulturell danning i en flerkulturell skole. I: P. Arneberg och L. G. Briseid (red.). <i>Fag og danning - mellom individ og fellesskap</i>. Oslo: Fagbokforlaget. 209 -228.</p>
<p>Styrdokument för kännedom</p>	<p>Skolverket: <i>Läroplan för sameskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet i vissa fall</i>. https://www.skolverket.se/undervisning/sameskolan/laroplan-och-kursplaner-i-sameskolan/laroplan-lsam11-for-sameskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet-i-vissa-fall (15.5.2020). Skolverket: <i>Sameskolan</i>. – https://www.skolverket.se/undervisning/sameskolan (15.5.2020).</p> <p>Skolverket (2011): <i>Kommentarmaterial till kursplanen i samiska</i> – https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a659362/1553963728239/pdf2592.pdf (15.5.2020). (36 s)</p> <p>Skolverket (2016): <i>Nya perspektiv inom ämnet modersmål</i>. <https://www.skolverket.se/publikationer?id=3693></p> <p>Skolverket (2020): <i>Betyg och kunskapskrav</i>. https://www.skolverket.se/for-dig-som-ar.../elev-eller-foralder/betyg-och-nationella-prov/betyg-och-kunskapskrav (15.5.2020).</p> <p>Skolverket (2020): <i>Betyg i sameskolan</i> – https://www.skolverket.se/undervisning/sameskolan/betyg-i-sameskolan (15.5.2020). Skolverket (2020): <i>Bedömning i sameskolan</i> – https://www.skolverket.se/undervisning/sameskolan/bedomning-i-sameskolan (15.5.2020).</p> <p>Filmer: Sök:skolverket+filmer+samiska</p>